

POLJA

ČASOPIS ZA KULTURU, UMETNOST I DRUŠTVENA PITANJA

NOVI SAD · GODINA XXVI · CENA 20 DIN.

mart '80. broj 253

Ljubav za klasične forme

božica jelušić

IZ LIRIKE POMRČINE

Stvari za koje više nemam strpljenja
(knjige-moj život-pisma-ljubavni promašaji)
ispunile su prostor sivom mrenom

U vremenu dok traje njihova strahovlada
ne usudujem se
ući u zatvoreni
DAS GROSSE BILDERLEXIKON DER
VÖGEL. memorije.

Jedna me bijela sova neprekidno izaziva:
Što da učini ARIEL mokrih krila
poput embrija sklupčan u mesu mlade

Da piše pjesme ljubavne? Čita Bibliju? žene?
Da se igra u mraku malim penisom?
Da poleti?

Za tajne kojih nema: Minut šutnje.
Odustajem.
Uvlačim se u perje. TYTO ALBA.
Kopam po toplom plijenu tražeći svoje

Zar je uopće važno to što se meni desilo?
Zar poezija?
Zar govorit o tome dok te zalijeva
gusta pomrčina u kojoj blista
savršen lirski odljev
Kierkegaardovog zubala? srce.

LJUBAV ZA KLASIČNE FORME

Zaspati. To je (opet) ući u prazan papir
bez imena, bez teksta, bez spola i bez divnih
boja iz quattrocenta.

Zaspati, to je dobro. Sakriti se na vlažnom
mjestu poljupca, zapečatiti usta
nalik na metaforički žrvanj koji bez
prestanka
melje svoj KAO KAO

Srce u snu je urna. U njoj šušti
Shakespeareov pepeo.
Tell me where is Fancy bred,
Or in the heart, or in the head?

Vikati niotkuda. Obući kostrijet zime.
Zaspati, to je čvrsto zaključati se u se
dah ispuštati
u irealnu kuglu, dugo pipati
po oniričkom blatu, konačno naći

mjesto na kome strpljivo
(brojeći stare glagole)
čeka te tvoja davna
ljubav
za klasične forme.

KANTOV POJAM „TEHNIKA PRIRODE“ U VEZI S NJEGOVIM POJMOVIM „UMETNOST“

milan damnjanović

Pojam »umetnost« (Kunst) u Kantovoj *Kritici moći sudjenja* ne može se razumjeti polazeći od onog pregnantnog značenja tog pojma koje mi danas imamo u svesti, nakon razvoja koji je posle Kanta potekao u prošlom stoleću i posle iskustva moderne umetnosti. No, isto tako, ni Kantov termin »tehnika« nikako ne možemo razumjeti polazeći od značenja današnjeg pojma, koje imamo u vidu kada, primerice, govorimo o »tehničkom razdoblju« kao krajnjem ishodu novovekovnog razvoja, u kome je moderna nauka od početka bila povezana s tehnikom i industrijom.

O »tehniku prirode« (Technik der Natur) Kant govori u *Kritici moći sudjenja*, iz koje navodim jedno ključno mesto, što ću kasnije pokušati da tumačim prema ciljevima ovog izlaganja. Navodim Kantove reči iz §23, koji nosi naslov »Prelaz sa moći prosuđivanja lepog na moć prosuđivanja uzvišenog«, Druga knjiga, *Analitika uzvišenog*, prema prevodu Nikole Popovića, BIGZ,

Beograd, 1975, str. 134. »Samostalna lepota prirode otkriva nam jednu tehniku prirode koja nju predstavlja kao sistem zasnovan na zakonima čiji se princip ne nalazi nigde u celokupnoj našoj razumskoj moći, naime u moći jedne svrhovitosti koja se odnosi na upotrebu moći sudjenja u pogledu pojava, tako da se pojave moraju prosuditi ne samo kao ono što pripada prirodi kao nesvrhovitom mehanizmu, već takođe kao nešto što je analogno umetnosti. Dakle, zaista, ta samostalna prirodna lepota stvarno ne proširuje naše saznanje prirodnih objekata, ali ipak proširuje naš pojam o prirodi, naime o prirodi kao pristom

andrijašević * gordić * hajdeger * hamiti * ignjatović * niče * poniž
purčar * radović * stojanović * šomjo * štambuk * vojvodić * zubac